

Návrh

ZÁKON ze dne ... 2013,

kterým se mění zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění zákona č. 331/1993 Sb., zákona č. 236/1995 Sb., zákona č. 77/1998 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 48/2002 Sb., zákona č. 202/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 144/2003 Sb., zákona č. 83/2004 Sb., zákona č. 120/2004 Sb., č. 234/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 404/2012 Sb., zákona č. 275/2012 Sb. a zákona č. 303/2013 Sb., se mění takto:

§ 126 a § 127 zní:

„§ 126

(1) Soudce, který více než polovinu funkčního období vykonával funkci, má nárok na příspěvek za výkon funkce soudce, jestliže

- a) u něj funkce soudce zanikla uplynutím doby, na kterou byl jmenován, vzdáním se funkce anebo dnem, kdy přestal být volitelný do Senátu,
- b) má nárok na výplatu starobního důchodu, předčasného starobního důchodu, invalidního důchodu anebo dávek dle § 19 písm. a), b), e) a f) zákona o doplňkovém penzijním spoření, a
- c) není soudcem, asistentem soudce, státním zástupcem, členem zastupitelstev územních samosprávných celků, který je pro výkon funkce dlouhodobě uvolněn nebo který před zvolením do funkce člena zastupitelstva nebyl v pracovním poměru, ale vykonává funkci ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva, poslancem Poslanecké sněmovny anebo senátorem Senátu Parlamentu, prezidentem republiky, členem vlády, prezidentem, viceprezidentem anebo členem Nejvyššího kontrolního úřadu, členem Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, předsedou Energetického regulačního úřadu, členem Rady Ústavu pro studium totalitních režimů, členem Rady Českého telekomunikačního úřadu, finančním arbitrem, zástupcem finančního arbitra, veřejným ochráncem práv a zástupcem veřejného ochránce práv anebo nezastupuje Českou republiku v zahraničí jako diplomat nebo pracovník či soudce mezinárodní organizace nebo instituce, ve které je Česká republika členem.

(2) Soudci náleží příspěvek za výkon funkce soudce ve výši 33,3 % platu soudce, počínaje prvním dnem měsíce následujícím po měsíci, ve kterém splnil podmínky stanovené v odstavci 1.

(3) O příspěvku za výkon funkce soudce rozhodne Ústavní soud do 30 dní od doručení žádosti o jeho přiznání.

(4) Příspěvek za výkon funkce soudce vyplácí Ústavní soud předem v pravidelných měsíčních lhůtách jím určených, nejpozději 15. den toho kalendářního měsíce, za který se příspěvek vyplácí.

§ 127

(1) Soudce, jenž splňuje podmínky dle § 126 odst. 1, jmenuje na základě jeho žádosti předseda Ústavního soudu emeritním soudcem Ústavního soudu (dále jen „emeritus“).

(2) Emeriti tvoří Kolegium emeritních soudců Ústavního soudu, jež je poradním orgánem Ústavního soudu (dále jen „Kolegium“). Předsedou Kolegia je jeho doyen.

(3) Emeriti i Kolegium jako celek zejména

- a) spolupracují s Ústavním soudem v činnostech publikační, přednáškové, konferenční, reprezentační a mezinárodní,
- b) podílejí se na uchovávání historické paměti ve vztahu k Ústavnímu soudu,
- c) konzultují na požádání odborná stanoviska a expertizy,
- d) spolupracují při výuce justičních čekatelů a vzdělávání soudců,
- e) připomínkují návrhy na změnu Ústavy a ústavních zákonů.“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

Ustanovení o příplatku za výkon funkce soudce se vztahují rovněž na soudce Ústavního soudu, jemuž zanikla funkce soudce Ústavního soudu před nabytím účinnosti tohoto zákona.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Důvodová zpráva

I. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Účelem navrhované novely zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, je legislativní reflexe vývoje postavení ústavního soudnictví v evropských zemích, zejména pak v zemích střední Evropy (Polské republiky, Slovenské republiky, atd.), v předchozích letech. Navrhovaná komparativní doplnění sledují pak evropské standardy.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava respektuje požadavky vyhlášených mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána ve smyslu čl. 10 Ústavy České republiky.

4. Zhodnocení slučitelnosti s akty práva ES/EU

Tento návrh neprovádí předpis práva ES a není v rozporu s primárním právem ES, protože se nejedná o transpoziční normu.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na veřejné rozpočty, hospodářské subjekty a podnikatele, sociální dopady a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádný negativní dopad na veřejné rozpočty s výjimkou zanedbatelného dopadu na rozpočtovou kapitolu Ústavního soudu při poskytování příplatků podle § 126.

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádný negativní dopad na podnikatelské prostředí v České republice.

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádné negativní sociální dopady ani dopady na životní prostředí.

II. Zvláštní část

Účelem návrhu je vytvořit zákonný rámec pro využití odborného i morálního potenciálu bývalých soudců Ústavního soudu při utváření ústavního systému České republiky. Zároveň je jeho účelem zajistit jejich důstojný status po ukončení funkce.

Institut emeritního soudce Ústavního soudu je analogický institutu emeritního profesora v oblasti českých vysokých škol, resp. emeritního vědeckého pracovníka Akademie věd

České republiky (kupř. dle čl. 60 odst. 2 Statutu Univerzity Karlovy v Praze „emeritní profesori mají právo účastnit se vědeckého bádání na univerzitě a za tím účelem používat její zařízení a informační technologie“). Návrh předpokládá u emeritních soudců Ústavního soudu a u Kolegia emeritních soudců Ústavního soudu poradní funkci, jakož i působení odborné, resp. vědecké. Pro budoucnost se tím zároveň vytváří legislativní prostor využití jejich odborných a morálních kvalit, garantujících nezávislé rozhodování, v oblastech dotýkajících se lidské důstojnosti či etiky justice v širším smyslu, mezi něž lze zařadit kárnou odpovědnost soudců a státních zástupců, samosprávu soudů apod. Po deseti, resp. dvaceti letech působení v nezávislém postavení soudců Ústavního soudu, v postavení, v němž se soudci podíleli na kultivování demokratické ústavnosti v naší zemi, je potřeba tyto osobnosti i nadále využít ve prospěch České republiky.

Navrhovaný příspěvek za výkon funkce částečně reaguje na vnitrostátní disproporci postavení soudců Ústavního soudu v oblasti materiálního zabezpečení ve vztahu k soudcům obecných soudů (jež v současnosti jednak pobírají již od úrovně soudců krajských soudů vyšší platy a jednak je jim garantováno působení do 70 roku věku), jakož i na disproporci mezinárodní ve vztahu k postavení soudců ústavních soudů s Českou republikou srovnatelných středoevropských zemí (Polska, Slovenska, Rumunska apod.). Institutem uvedeného příplatku se zakotvuje – v omezené míře – současný evropský standard. Dílce ustanovení vychází ze stávající úpravy platné ve Slovenské republice (§ 16a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z., o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov), byť ve značně redukovaném rozsahu.) Návrh vychází dále z úpravy platné v Polské republice (Artykul 6 Ustawy o Trybunale Konstytucyjnym z 1. 8. 1997, Dziennik Ustaw Nr 102, poz. 643, z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417 oraz z 2009 r. Nr 56, poz. 459), dle níž je obdobný nárok soudce Ústavního soudu Polské republiky založen již ukončením výkonu funkce, bez ohledu na splnění podmínek pro nárok na starobní důchod. Ohledně finančních nákladů spojených s návrhem nutno zdůraznit, že úprava by se v současnosti týkala pěti bývalých soudců splňujících podmínku délky výkonu funkce, podmínku vzniku nároku na výplatu starobního důchodu, předčasného starobního důchodu, invalidního důchodu anebo dávek dle § 19 písm. a), b), e) a f) zákona o doplňkovém penzijním spoření, jakož i podmínku neslučitelnosti nároku na příspěvek za výkon funkce soudce Ústavního soudu s výkonem jiných veřejných funkcí.

Příspěvek za výkon funkce soudce bude poskytovat Ústavní soud ze svého rozpočtu stejným způsobem a ve stejném režimu, jako Ústavní soud (jeho správa) poskytuje plat soudcům Ústavního soudu. Poskytování příplatku a zánik nároku je řešen obdobně jako v případě renty náležející bývalému prezidentu republiky podle § 5 zákona č. 48/2004 Sb., o zabezpečení prezidenta republiky po skončení funkce.

V Praze dne 12. června 2014

Stanislav Polčák., v. r.

Jan Chvojka, v. r.

Pavel Blažek, v. r.

Jan Farský, v. r.